

A TECEDeira DE HERMELO

Luís Chapela Bermúdez

E ao falar do liño, temos que falar das tecedeiras, verdadeiras artesás do noso pasado mais resente. Como non podía ser doutro xeito, unha das mellores tecedeiras da provincia de Pontevedra era Sra. Pepa de Florencia, sobre a cal vai esta pequena achega, grazas á colaboración de familiares e veciños nos achegamos a figura de Sra. Pepa, a tecedeira de Hermelo.

Josefa Rodas Rúa, máis coñecida como Pepa de Florencia. Naceu un 31 de Agosto de 1872 na aldea de Hermelo ao abeiro dunha familia campesiña. Parece ser que a súa avoa xa traballaba no tear, e ela desde moi nova comezou a aprender o oficio. Así mentres os demais da casa traballaban nos campos ela atendía o tear e máis a casa. Recordan que ao rematar as tarefas do campo, tanto os familiares coma os veciños se xuntaban na adega onde estaba o tear e alí comentaban as cousas do día a día. Os netos teñen enchido de fío as canas que facían de lanzadeiras no tear. Na casa tiñan un bo rabaño de ovellas 170 animais, dos cales se aproveitaba a lá

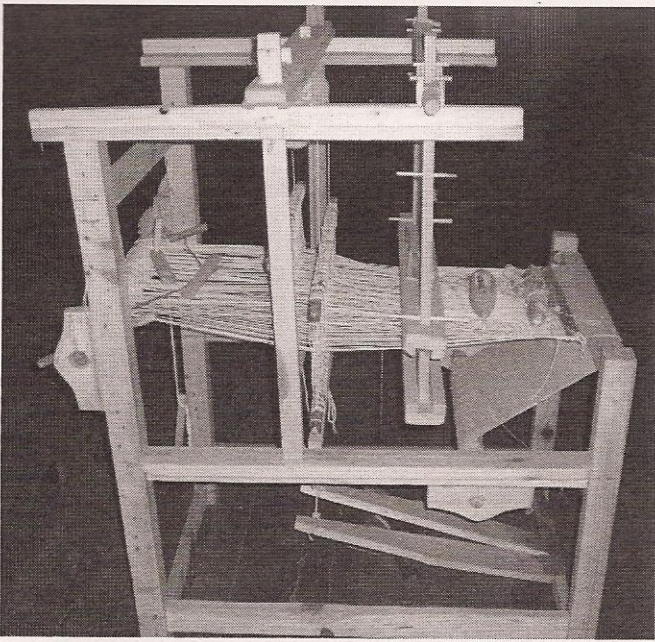
para facer calcetíns, e outra roupa. O tear tiña 2x2 metros, con dous pedais e un asento para a muller. Naqueles anos en Hermelo tamén se cultivaba liño, pero non medraba moito e tampouco tiña moi boa calidade, segundo eles lle escoitaban dicir a avoa.

Era moi trabaloso e iso que na casa tiñan todas as ferramentas necesarias, despois levábano a poñer de mollo nos encoros e máis tarde poñíano a secar na mesma pedra onde se secaba o millo, na esculca. Aquela muller pasaba os días e meses traballando no tear e a medida que a súa sona medraba, había máis traballo. Ata a súa casa chegaba xente de todo o Morrazo a facer encomendas de roupa. Sra. Pepa, facía traxes rexionais do noso folclore para homes e mulleres, camisas, sabas, manteis, paniños para limpar as mans, mantas de cores con anacos de roupa e outro tipo de roupa. Os seus netos recórdana coma unha muller baixa, forte e moi guapa. Despois dun tempo de noivado Josefa Rodas Rúa casa con un mozo veciño de Moaña, chamado Jose Cruz Pena.

Recorda o neto Xosé, que os días de feira en

Eido reformado, antiga casa de Sra. Pepa

Pequeno tear

Moaña, baixaban de Hermelo polo camiño vello cargados con mantas e sabas de liño que xa tiñan os donos encargadas, algúns levaban eles mesmos o liño ou a la. Era a mellor tecedeira, así era normal que a xente fixera un carreiro á súa casa. Lembra Xosé que unha das veciñas de Hermelo que máis liño cultivaba era a Sra. Isolina da Fonte. Cando Sra. Pepa xa estaba consagrada como unha mestra na arte de tecer o liño, a súa filla percorría as feiras importantes da provincia á procura de liño, o mellor liño comprábao ela. Tamén mercaba en Vigo, no feirón de Redondela e en Pontevedra. Compraba sempre a persoas que xa lle gardaban o mellor liño para Sra. Pepa, que despois na casa aínda o volvía fiar e pasalo pola roca para que quedara limpiño e ben. Os clientes xa eran moi esixentes e ela sempre poñía o mellor, mentres as encomendas chegaban do Morrazo, Vigo e arredores e de Pontevedra. Recorda que unha familia de Vigo que tiña un almacén de viños en Santiago de Vigo, facía encargos de roupa que despois vendía na súa tenda, gañando moitos cartos. Unha vez lle fixeron un encargo dunhas mantas que eran para levar a Bos Aires, e non puido facelas. Quedou moi desgustada, porque esta muller sempre cumpriu co que se comprometía, daban igual ricos que pobres, ela traballaba por igual para todos.

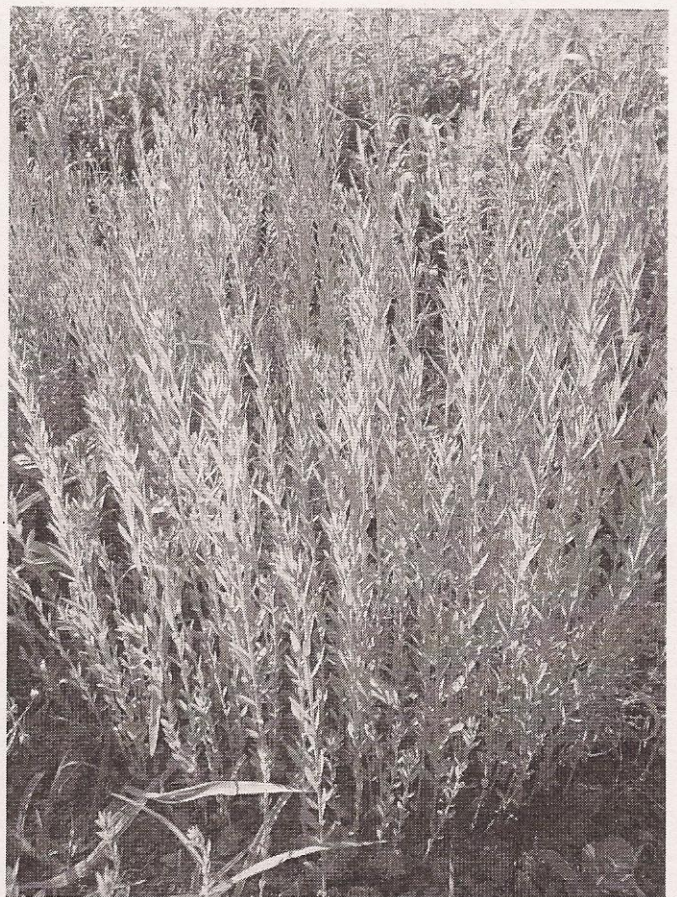
O traballo que esta muller facía na súa casa de Hermelo, non estaba pasando desapercibido, todo o contrario. En certa ocasión celebrouse unha exposición de produtos artesanais galegos en Pontevedra. A Sra. Pepa convidárona a participar,

pero ela non puxo moito interese, ata que unha tarde recibiu na súa casa a visita duns señores de Pontevedra que a convencen para que participe. Neste evento foi recoñecido o seu traballo concedéndolle o primeiro premio.

Párece ser que en certa ocasión tamén a visitaron dous personaxes ilustres como foron e para moitas persoas aínda o son hoxe, Xosé María Castroviejo e Álvaro Cunqueiro, para facerlle algún encargo para as súas casas e de paso degustar os bos viños do lugar que sempre tiveron boa sona.

A súa neta recórda que naqueles anos Hermelo tiña vinte casas, onde vivían máis veciños que hoxe en día, e a súa avoa contribuíu a que este lugar fora máis coñecido. A súa filla Dolores tamén aprendeu o oficio de tecedeira e incluso seguiu ela a traballar no tear cando súa nai xa non podía. Tamén ensinou a unha muller de Cela, pero non seguiu co oficio.

Corría o outono de 1951, e o dous de Novembro morría Josefa Rodas Rúa, a famosa tecedeira de Hermelo, á idade de setenta e nove anos. Tal e como lle pedira á familia foi enterrada no pequeno cemiterio da aldea. Pediu ademais que nunca a levantaran, e alí sigue xunto o seu home nun

Plantación de liño en O Incio, Lugo